

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

До 300-річчя від дня народження Г.С. Сковороди

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

Випуск 12

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 9 від 21.09.2022 р.

ХАРКІВ – 2022

ББК 74.102.121
УДК 373.31: 811.161.2
МЗ4

Редакційна колегія

Довженко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Ткаченко Л.П. – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Коваленко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті, координатор з наукової роботи факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Ємець А.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Масюк О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Партола В.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
Протокол № 9 від 21.09. 2022 р.

Актуальні проблеми навчання і виховання молодших школярів. Матеріали наукової конференції студентів факультету початкового навчання: Збірник тез. – Вип. 12 / За заг. ред. Л.П. Ткаченко. – Харків: ХНПУ, 2022. – 48с.

У збірнику подано тези виступів на науково-практичній онлайн-конференції студентів факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку культури мовлення, методики навчання української мови, сучасні проблеми вивчення дитячої літератури і методики літературного читання, навчання природничих і математичних дисциплін у початковій школі.

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності та зміст несуть автори та їхні наукові керівники.

Секція 3. Актуальні проблеми навчання природничих дисциплін у сучасній початковій школі

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК АКТУАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Халіна Ксенія

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор О. М. Іонова

Актуальність екологічного виховання й освіти школярів як передумови утвердження нового екологічного мислення суспільства полягає в тому, що воно формує систему поглядів, переконань, які базуються на загальнолюдських нормах і законах розвитку природи («Концепція неперервної екологічної освіти та виховання в Україні»).

Екологічне виховання становить цілісну систему, що охоплює все життя людини та має на меті формування світогляду, основою якого є уявлення про єдність із природою та спрямованість усієї практичної діяльності не на експлуатацію природи й навіть не на її збереження в первинному вигляді, а на її розвиток: адже подальший розвиток людства може відбуватися тільки разом із подальшим розвитком природи, її розмаїттям і багатством.

Формування первинних підвалин екологічної свідомості людини доцільно здійснювати саме в молодшому шкільному віці. У цей час дитина особливо близька до природи, характеризується довірливістю, підвищеною допитливістю, а отже, їй легше прищепити екологічні знання та вміння, любов до навколишнього світу. Це не лише закладає набуття дітьми початкових навичок, що стануть у нагоді у вивченні природничих наук, але й здійснює значний морально-виховний вплив на дитину.

Екологічне виховання молодших школярів повинно здійснюватися з урахуванням психолого-педагогічних основ, які умовно можна поділити на три категорії: комплекс психологічно-вікових особливостей молодших школярів; змістові основи (зміст навчального матеріалу та його аранжування); організаційні основи. У межах здійснення екологічного виховання вчитель може застосовувати як інноваційні, так і традиційні форми (традиційні та спеціальні уроки, класна та позашкільна робота; факультативи) та методи (пояснення, бесіда, дискусія, розповідь, переконання, приклад, наслідування, вправи, дидактична гра тощо) організації освітнього процесу.

Одним із головних засобів екологічного виховання молодших школярів є ознайомлення дітей із природою, у процесі якого розширюється орієнтація дитини в навколишньому середовищі, формується поважне ставлення до природи. З огляду на це велике значення мають щоденні прогулянки, невеликі екскурсії, під час яких учитель проводить огляд ділянки, організує спостереження за погодою, сезонними змінами в житті природи. Постійне безпосереднє спілкування дітей із природою передбачає також організацію у школі кутка природи, де діти впродовж року можуть спостерігати за природним світом, оволодівати елементарними трудовими навичками, привчатися до спільної праці з дорослими та один з одним.

Саме правильно підібрані та скомпоновані форми та методи екологічного виховання є запорукою ефективного формування екологічного мислення, екологічної етики та екологічної поведінки дитини.